

Rafting Education: Guidelines for Promotion Raising Business Case Study: Ren Rao Homestay, Village No. 2, Lan Khoi Subdistrict, Pa Phayom District, Phatthalung Province Thailand

Weerayuth Muenaksorn¹ Chettha Muhamad^{1*} Daycho Khaenamkhaew¹ and Udomsak Dechocha¹

¹ Major of Community Development, Faculty of Humanities and Social Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University, Thailand

* Corresponding author. E-mail: chettha_muh@nstru.ac.th

ABSTRACT

This article aimed (1) to investigate the challenges faced by the ecotourism business, Rin Rao Homestay, and (2) to explore strategies for promoting this ecotourism venture. The research methods employed included interviews and participatory observations. The participants consisted of business owners, tourists, local residents, and government officials, totaling 14 individuals. Data analysis was conducted on both documents and interview responses. The findings from this study revealed that Conditions of problems in the rafting business, Ren Rao Homestay, found that 1) Problems in the management of the rafting business include the problem of insufficient accommodation and insufficient parking. 2) Business problems the creation of added value includes the problem of lack of activities to promote white water rafting. 3) The weather problem is the problem of increased water volume during the rainy season. 4) Problems with marketing the rafting business. The community still lacks readiness in management and delays public relations by government agencies, etc. Guidelines for promoting the white-water rafting business of Ren Rao Homestay found that 1) Promoting the white-water rafting business Causing added value, including adding a variety of activities, such as flea markets, ecotourism and have the idea to develop the tourism of Ren Rao Homestay into a top-level tourist destination in Phatthalung Province. 2) Solutions for solving problems in the rafting business include entrepreneurs bringing community products to sell. 3) Guidelines for planning and risks in doing the rafting business, including studying the needs of target customers. 4) Solving the problem of rafting business development includes having various agencies come in to help develop and promote the location. Publishing activities via social media and organizing activities for tourists to gain knowledge and experience from tourism.

Keywords: White Water Rafting, Business Promotion Guidelines, Community Products

ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่ง กรณีศึกษา : เรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

วิระยุทธ หมั่นอักษร¹ เชษฐา มุหะหมัด^{1*} เดโช แชน้ำแก้ว¹ และ อุดมศักดิ์ เดโชชัย¹

¹ สาขาวิชาการพัฒนาชุมชน คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ประเทศไทย

* Corresponding author. E-mail: chettha_muh@nstru.ac.th

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ และ (2) เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ มีเครื่องมือการวิจัย คือ แบบสัมภาษณ์และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม กลุ่มผู้ให้ข้อมูล คือ เจ้าของธุรกิจการล่องแก่ง พนักงานนักท่องเที่ยว ชาวบ้านและภาครัฐ จำนวนทั้งสิ้น 14 คน วิเคราะห์ข้อมูลทั้งเอกสารและการสัมภาษณ์ และนำเสนอแบบพรรณนาความ ผลการศึกษาพบว่า สภาพปัญหาของธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ พบว่า 1) ด้านสภาพปัญหาการบริหารธุรกิจล่องแก่ง ได้แก่ ปัญหาที่พักไม่เพียงพอ และที่จอดรถไม่เพียงพอ 2) ด้านสภาพปัญหาธุรกิจการเกิดมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ ปัญหาการขาดกิจกรรมส่งเสริมการล่องแก่ง 3) ด้านสภาพปัญหาสภาพอากาศ คือ ปัญหาปริมาณน้ำที่เพิ่มขึ้นในช่วงฤดูฝน 4) ด้านสภาพปัญหาการตลาดธุรกิจล่องแก่ง คือ ชุมชนขาดความพร้อมในการบริหารจัดการ และชะลอการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ พบว่า 1) การส่งเสริมการทำธุรกิจล่องแก่งทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม ได้แก่ การเพิ่มกิจกรรมให้หลากหลาย เช่น ตลาดนัด การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ และมีแนวคิดที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวของเรินเราโฮมสเตย์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับต้นๆ ของจังหวัดพัทลุง 2) แนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่ง ได้แก่ ผู้ประกอบการนำผลิตภัณฑ์ของชุมชนมาจำหน่าย 3) แนวทางการวางแผนและความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่ง ได้แก่ การศึกษาความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมาย 4) การแก้ปัญหาการพัฒนาธุรกิจล่องแก่ง ได้แก่ การให้หน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาช่วยพัฒนาส่งเสริมสถานที่ การเผยแพร่กิจกรรมผ่านโซเชียลมีเดียและการจัดกิจกรรมให้นักท่องเที่ยวได้รับความรู้ และประสบการณ์จากการท่องเที่ยว

คำสำคัญ: ล่องแก่ง, แนวทางส่งเสริมธุรกิจ, ผลิตภัณฑ์ชุมชน

บทนำ

การท่องเที่ยวโดยชุมชนมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมในปัจจุบัน เนื่องจากมีผลทำให้ชุมชนได้รับรายได้และสร้างความกลมเกลียวในชุมชน โดยนำเสนอทรัพยากรธรรมชาติและวัฒนธรรมของชุมชนให้นักท่องเที่ยวได้สัมผัส การท่องเที่ยวชุมชนยังเสริมสร้างความเข้มแข็งในการพัฒนาสถานที่ท่องเที่ยวและสร้างการมีส่วนร่วมของชุมชนในกระบวนการพัฒนา การรณรงค์ให้คนในสังคมเห็นความสำคัญของการท่องเที่ยวโดยชุมชน และสนับสนุนการเรียนรู้เกี่ยวกับบทบาทของชุมชนในการดูแลรักษาสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม ทำให้เกิดความความร่วมมือในการส่งเสริมการท่องเที่ยวในชุมชนได้มากขึ้น โดยเป็นกระบอกเสียงและประชาสัมพันธ์สำหรับผู้สนใจมาเยือนชุมชนนี้ ช่วยกันดูแลรักษาธรรมชาติและวัฒนธรรมที่มีค่าของชุมชน (พจนานวน สอนศรี และคณะ, 2557; พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์, 2560)

การท่องเที่ยวที่เน้นความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมนั้นเกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการที่มีระดับชุมชนเป็นศูนย์กลาง ซึ่งชุมชนมีบทบาทสำคัญในการรักษาและจัดการทรัพยากรธรรมชาติให้ยั่งยืน เพื่อให้ผู้ท่องเที่ยวได้เรียนรู้ นอกจากนี้เพียงแค່ท่องเที่ยวในชุมชนเองก็เป็นสิ่งที่สามารถเป็นเครื่องมือในการพัฒนาท่องเที่ยวได้ เช่น การให้โอกาสให้องค์กรชุมชนมีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการพัฒนาชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนที่ต้องการให้ชุมชนของตนเป็นที่รู้จักในระดับกว้างๆ นอกจากนี้ยังเน้นความสำคัญของการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และใช้การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการพัฒนาชุมชน ทำให้ทั้งสังคมชุมชนและนักท่องเที่ยวได้ประโยชน์พร้อมกัน ในการเรียนรู้และสร้างกระบวนการเรียนรู้เกี่ยวกับการวางแผน การบริหารจัดการทรัพยากร และการตัดสินใจ โดยให้ความสำคัญกับการจัดการธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในทุกระดับ (ชมพูนุช โมราชาติ, 2551; การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย, 2565)

การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยกำลังเป็นที่น่าสนใจในวงกว้างของนักท่องเที่ยวทั้งในประเทศและต่างประเทศ นักท่องเที่ยวที่ชื่นชอบกิจกรรมที่เป็นความท้าทายและน่าตื่นเต้นพบเจอกับตัวเลือกท่องเที่ยวที่ไม่ซ้ำซาก ทำให้ความสนใจและความนิยมของการท่องเที่ยวเชิงผจญภัยเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง การท่องเที่ยวเชิงผจญภัยไม่เพียงแต่สามารถให้ประสบการณ์ที่ท้าทายและตื่นเต้นแก่นักท่องเที่ยวเท่านั้น แต่ยังมีพัฒนาและเพิ่มเติมกิจกรรมที่หลากหลายเพื่อตอบโจทย์ต่างๆ ของนักท่องเที่ยว นั่นทำให้นักท่องเที่ยวรู้สึกคุ้มค่าและพึงพอใจกับการผจญภัยหรือมีช่วงเวลาพักผ่อนที่ดีขึ้น ที่สำคัญอีกอย่างคือ การจองที่พักและตัวเครื่องบินก็ง่ายขึ้นเนื่องจากมีสนามบินใกล้เคียงกับสถานที่ท่องเที่ยวเหล่านี้ ทำให้นักท่องเที่ยวสามารถตระหนักถึงความสะดวกสบายในการเดินทางได้อย่างสมบูรณ์แบบและสะดวกสบายตามความต้องการของพวกเขาได้ง่ายๆ และสะดวกสบายโดยไม่ต้องมีความยุ่งยากในการจัดการเตรียมการเดินทางของตนเอง (ทฤษฎีกลางนุรักษ์, 2552)

จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่าชุมชนลานข่อยเป็นชุมชนที่มีความอุดมสมบูรณ์ทางธรรมชาติ ซึ่งสามารถพัฒนามาเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงธรรมชาติเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เมื่อมีนักท่องเที่ยวเข้ามา ก็จะส่งผลต่อชุมชนในหลายๆ ด้าน เช่น การสร้างอาชีพ และการสร้างรายได้ให้กับผู้ชาวบ้าน ผู้วิจัยจึงมุ่งที่จะศึกษาในเรื่อง การศึกษา ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่ง กรณีศึกษา : เรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัญหาของธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง
2. เพื่อศึกษาแนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

พัทลุง

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบคุณภาพ โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ

ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่

- 1) กลุ่มที่ 1 กลุ่มเจ้าของธุรกิจการล่องแก่งเลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน เพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการและการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว

- 2) กลุ่มที่ 2 กลุ่มนักท่องเที่ยว โดยการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 1 คน เพื่อศึกษาข้อมูลเพื่อพัฒนาธุรกิจภาคอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อให้พัฒนารวดเร็วขึ้น
- 3) กลุ่มที่ 3 กลุ่มชาวบ้าน เลือกแบบเจาะจง จำนวน 3 คน ชาวบ้านในพื้นที่ให้คำแนะนำปรึกษาความเป็นมาของล่องแก่ง เพื่อศึกษาข้อมูลต่างๆ เกี่ยวกับล่องแก่ง
- 4) กลุ่มที่ 4 กลุ่มภาครัฐ เลือกแบบเจาะจง จำนวน 2 คน เพื่อศึกษาการสนับสนุนเกี่ยวกับการท่องเที่ยว
- 5) กลุ่มที่ 5 กลุ่มพนักงานล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ จำนวน 5 คน โดยการเลือกแบบเจาะจงเพื่อเก็บข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการบริการ

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และการสังเกตแบบมีส่วนร่วม เพื่อใช้สัมภาษณ์ข้อมูลเกี่ยวกับการศึกษา ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่ง กรณีศึกษา : เรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง โดยอาศัยกรอบแนวคิดในการวิจัย และผลการสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเป็นแนวทางตามประเด็นการศึกษา นำแบบ เครื่องมือสร้างขึ้นไปปรึกษาอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์ เพื่อตรวจสอบด้านเนื้อหาและความถูกต้อง นำเครื่องมือที่สร้างขึ้นที่ได้รับความเห็นชอบจากอาจารย์ผู้ควบคุมสารนิพนธ์มาปรับปรุงแก้ไขเพื่อเตรียมเก็บข้อมูล

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

3.1 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) เป็นข้อมูลที่ได้รับจากสารหนังสือ บทความ สื่อสารสนเทศ ตลอดจนถึงเอกสารอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องโดยการศึกษาเอกสาร

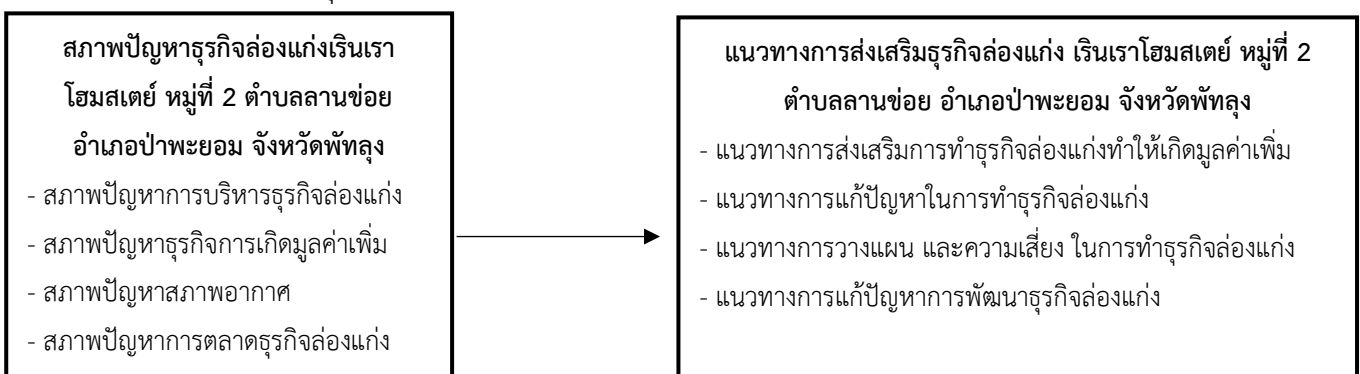
3.2 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ข้อมูลที่ได้จาก การสัมภาษณ์และจดบันทึกเก็บรวบรวมจากแหล่งข้อมูลโดยตรง ทั้งนี้เมื่อสร้างแบบสัมภาษณ์เพื่อใช้เก็บข้อมูลและ ดำเนินการเก็บข้อมูล โดยผู้วิจัยทำหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้ให้ข้อมูล เพื่อทำการสัมภาษณ์ โดยกำหนดเวลาและสถานที่ เพื่อทำการสัมภาษณ์ รวบรวมข้อมูลจากการจดบันทึกและขออนุญาตใช้เครื่องบันทึกเสียงขณะสัมภาษณ์ และตรวจสอบความครบถ้วนสมบูรณ์ของข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะใช้ข้อมูลทั้งเอกสารและการสัมภาษณ์ มาเรียบเรียงแล้ววิเคราะห์ โดยการวิเคราะห์เนื้อหา และนำเสนอแบบพรรณนาความ

กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษา ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่ง กรณีศึกษา : เรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง มีกรอบแนวคิด ดังนี้

ภาพที่ 1 แสดงกรอบแนวคิดในการวิจัย

ผลการวิจัย

จากการศึกษาวิจัย พบว่า

1. สภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

สภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ และระบบนิเวศน์สูงมาก ถึงแม้จะมีการสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ได้เป็นการทำลายธรรมชาติแต่อย่างใด เพราะได้มีการสร้างสิ่งปลูกสร้างล้อมรอบต้นไม้เอาไว้ ไม่มีการตัด หรือโค่นทำลาย ถือว่าความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติก็ยังคงเหมือนเดิม การก่อสร้างของเรินเราโฮมสเตย์ก็พยายามทำลายธรรมชาติให้น้อยที่สุด มีทางน้ำธรรมชาติที่ไหลมาจากเขื่อนห้วยน้ำใส สภาพปัจจุบันล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิม เนื่องจากในอดีตมีชื่อเดิมว่าสวนน้ำชายคลอง ชาวบ้าน และเด็กๆ ในพื้นที่ใกล้เคียงต่างพากันมาเล่นน้ำเป็นจำนวนมาก ส่วนใหญ่จะเน้นไปทางเครื่องเล่นต่างๆ มากกว่า แต่ปัจจุบันล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์เน้นทำกิจกรรมทางน้ำ คือ การล่องแก่งที่เป็นกิจกรรมหลัก และได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทุกกลุ่ม การล่องแก่งกำลังเป็นกระแสให้กับคนไทย และชาวต่างชาติอย่างมาก ในบริเวณใกล้เคียงล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีผู้ประกอบการทำธุรกิจทางน้ำ และที่พักมากมาย นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติอื่นๆ อีก เช่น น้ำตกหนานปลิว (หนานสวรรค์), ถ้ำวังนายพุม (ถ้ำหินงอกหินย้อย) ภายในพื้นที่ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ได้ทำก่อสร้างเพิ่มเติม เช่น บ้านพักเรือนไม้ ห้องสำหรับร้องเพลงคาราโอเกะ เครื่องเล่นต่างๆ ซึ่งสิ่งปลูกสร้างเหล่านี้สร้างขึ้นล้อมรอบด้วยต้นไม้ให้เข้ากับธรรมชาติที่ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ มีอุปกรณ์ที่เอื้อต่อความสะดวกให้นักท่องเที่ยว เช่น สัญญาณอินเทอร์เน็ตที่เร็ว ไฟฟ้าที่เข้าถึงง่าย การติดต่อสื่อสารได้ทุกช่องทาง การเดินทางที่สะดวกสบาย ถนนเส้นทางไม่ซับซ้อน มีการพัฒนาถนนที่เดินทางได้ง่ายตลอดสาย ถึงล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม แต่ก็ยังคงรักษาธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมไว้คงเดิม เนื่องจากกาช่วยรักษานูรักษ์ และการเอาใจใส่จากทุกคนในพื้นที่ โดยภาพรวมแล้วจากอดีตจนถึงปัจจุบันล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ มีความเปลี่ยนแปลงทางด้านธรรมชาติน้อยมากหากเปรียบเทียบกับแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ

2. สภาพปัญหาธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

2.1 สภาพปัญหาการบริหารธุรกิจล่องแก่ง ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์กลายเป็นที่นิยมในช่วงวันหยุดเทศกาล ทำให้มีผู้คนที่มีความสนใจในการท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มากขึ้น แต่พบเจอกับปัญหาหลายๆ อย่าง เช่น ห้องพักไม่เพียงพอ การจราจรติดขัด พื้นที่จอดรถไม่เพียงพอสำหรับลูกค้า และการค้นหาที่พักผ่านเว็บไซต์เรินเราโฮมสเตย์ออนไลน์ ผู้ประกอบการจึงต้องปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้มีมาตรฐานสูงขึ้น และควรร่วมมือกับเจ้าหน้าที่ภาครัฐเพื่อพัฒนาระบบไฟฟ้าที่มั่นคง และปรับปรุงปัญหาน้ำประปาที่ไม่เพียงพอในช่วงวันหยุดยาว การเดินทางบนถนนควรเป็นเรื่องง่ายและสะดวกสบาย หน่วยงานภาครัฐควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้มากกว่านี้ โดยการปรึกษาและร่วมกันหาทางแก้ไขปัญหาในทุกด้านจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาของพื้นที่

2.2 สภาพปัญหาธุรกิจการเกิดมูลค่าเพิ่ม สภาพธุรกิจการท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ปัจจุบันดูความสนใจจากนักท่องเที่ยวมากขึ้น แต่ยังมีความต้องการในการเพิ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการล่องแก่ง ไม่เพียงแค่นักท่องเที่ยวที่มีต้องการล่องแก่งเท่านั้น แต่ยังเป็นทางเลือกสำหรับผู้ที่ไม่สนใจกิจกรรมล่องแก่งแต่ต้องการทำกิจกรรมอื่นๆ ได้ตลอดวัน แม้ว่าบางกลุ่มในพื้นที่ยังไม่ต้องการมีกิจกรรมเพิ่มเติม เพราะเห็นว่าอาจทำให้เสื่อมสภาพธรรมชาติ แต่โดยรวมแล้ว ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีบทบาทที่สำคัญในการสร้างรายได้ให้กับชุมชน ผลลัพธ์ที่นักท่องเที่ยวที่มีคุณภาพถูกพัฒนาขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถซื้อเป็นของฝากและของที่ระลึกได้ และมีการสนับสนุนจากชุมชนในการจัดการที่พักให้นักท่องเที่ยวได้

สัมผัสวัฒนธรรมชนบท และการร่วมมือในการรักษาความสะอาดของท้องถนนและแม่น้ำ รวมถึงการสอดส่องการใช้ยาเสพติดในชุมชน ทำให้ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์กลายเป็นที่นิยมและมีความเชื่อมั่นในกลุ่มผู้ที่เข้ามาพักผ่อน

2.3 ปัญหาสภาพปัญหาสภาพอากาศ สภาพอากาศในพื้นที่ไม่มีปัญหา เนื่องจากภูมิประเทศเป็นลาดเชิงเขา ไม่มีน้ำท่วมขัง พื้นที่ลาดจากตะวันตกลงไปทิศตะวันออก มีแหล่งน้ำสำคัญคือ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส เรินเราโฮมสเตย์ สามารถเล่นได้ทั้งปี เนื่องจากมีน้ำสะอาดและมีน้ำเสมอ ไม่มีปัญหาน้ำล้นหลากหลายและน้ำทะเล็ก เป็นลำธารที่แตกต่างจากลำธารในพื้นที่อื่นๆ บรรยากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี สองฝั่งของคลองยังคงความอุดมสมบูรณ์ด้วยธรรมชาติ มีดอกไม้ที่หลากหลายและนกต่างๆ ที่สามารถพบเห็น ทำให้นักท่องเที่ยวตื่นเต้นเมื่อต้องพบกับบรรยากาศนี้

2.4 สภาพปัญหาการตลาดธุรกิจล่องแก่ง สภาพปัญหาหลักมักมาจากการบริหารและลงทุนที่มีการดำเนินงานโดยกลุ่มของนักธุรกิจ ส่งผลให้ไม่มีการควบคุมคุณภาพและความสามารถในการรองรับของธุรกิจและกิจกรรมต่างๆ ของสถานประกอบการและกิจกรรมในพื้นที่ ถึงแม้ว่าโฮมสเตย์เรินเราโฮมสเตย์จะไม่มีปัญหาในการจัดการที่ต้องแก้ไขทันที แต่ต้องระมัดระวังเรื่องการกระจายรายได้ในชุมชนและพื้นที่ใกล้เคียง รวมถึงการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติที่มีอยู่เดิม และที่น่าเป็นห่วงมากคือ การตลาดกิจกรรมท่องเที่ยวล่องแก่งของเรินเราโฮมสเตย์ ไม่ได้รับการโปรโมทเท่าที่ควร นอกจากนี้ยังมีความไม่พร้อมในการบริหารจัดการและการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานรัฐ ขั้นตอนการตลาดที่ถูกดำเนินไปไม่มีความไม่เพียงพอและชุมชนยังขาดความพร้อมในการจัดการรายละเอียดและการสื่อสารกับประชาชนในการส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยว โดยต้องมีการปรับปรุงและการทำให้ทุกคนมีส่วนร่วมเพื่อเตรียมพร้อมในการดำเนินกิจกรรมท่องเที่ยวในอนาคต

3. แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

3.1 แนวทางการส่งเสริมการทำธุรกิจล่องแก่งทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม การร่วมมือกันของผู้ประกอบการและประชาชนมีความสำคัญอย่างมาก เน้นในการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่นี้ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยือนอย่างต่อเนื่อง วิเคราะห์จุดเด่นของพื้นที่เพื่อให้ได้กิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น การจัดตลาดนัด การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์หรือการท่องเที่ยวเชิงนิเวศน์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการขยายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง โดยการเพิ่มร้านค้าและร้านอาหาร และมีแนวคิดในการพัฒนาการท่องเที่ยวของเรินเราโฮมสเตย์ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับต้นๆ ในจังหวัดพัทลุง เนื่องจากพัทลุงมีศักยภาพในด้านทรัพยากรให้กับนักท่องเที่ยวได้อีกมาก หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ก็มีแนวทางการส่งเสริมในการช่วยประชาสัมพันธ์ให้เรินเราโฮมสเตย์เป็นท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงทำให้เศรษฐกิจในพื้นที่ดีขึ้นได้เป็นอย่างดี

3.2 แนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่ง แนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่งและรวมไปถึงการพัฒนาการร่วมด้วยช่วยกันของชุมชนท้องถิ่นจะช่วยลดความขัดแย้ง ก่อให้เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชนที่จะเป็นตัวช่วยทำให้เรินเราโฮมสเตย์ก้าวไปข้างหน้าสามารถต่อยอดการทำธุรกิจล่องแก่งได้หลากหลาย ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นเกิดความกลมเกลียว และต้องการที่จะอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้คงสภาพที่ดี

3.3 แนวทางการวางแผนและความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่ง การป้องกันปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานด้านการตลาด และการขายของธุรกิจล่องแก่งที่อาจเกิดขึ้นการศึกษาความต้องการของลูกค้าเป้าหมาย ให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ไม่ใช่การคาดหมายเอาเอง การศึกษาตลาดอาจศึกษาจากคู่แข่ง สภาพแนวโน้มทั่วไปของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม นอกจากนี้ศึกษาสภาพการตลาด อาจศึกษาได้จากนโยบายการส่งเสริมการท่องเที่ยวจากภาครัฐบาลว่าจะส่งเสริมการท่องเที่ยวในลักษณะใด ผู้ประกอบการควรจัดสรรงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของขนาดธุรกิจ และขอบข่ายการให้บริการ ของเรินเราโฮมสเตย์เป็นหลัก มีวิธีที่จะโฆษณา และประชาสัมพันธ์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย

และพยายามใช้งบประมาณให้น้อยที่สุดแต่ได้รับประโยชน์กลับมาสูงสุด ถึงแม้จะมีภาวะของการแข่งขันกันสูงแต่ก็เป็นเรื่องปกติของธุรกิจเป็นสิ่งที่ต้องรับดำเนินการ เนื่องจากในอนาคตธุรกิจทุกประเภทจะต้องหันมาให้ความสำคัญในการทำการตลาดในลักษณะดังกล่าวมากขึ้น เพราะสะดวก รวดเร็ว ประหยัด และสามารถเข้าถึงกลุ่มลูกค้าได้อย่างกว้างขวาง ผู้ประกอบการควรเปิดใจยอมรับ และต้องศึกษาเรียนรู้วิธีการ ต้องกล้าที่จะลงทุนเพื่อรองรับการทำการตลาดในลักษณะดังกล่าว ซึ่งเป็นวิธีเดียวที่ไม่ให้คู่แข่งหนีห่างไปไกล

3.4 แนวทางการแก้ปัญหาการพัฒนาธุรกิจล่องแก่ง การพัฒนาส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยให้หน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาช่วยพัฒนาส่งเสริมสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ผู้ประกอบการในพื้นที่ควรสร้างหน้าเพจเว็บไซต์ของล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ให้ดึงดูดนักท่องเที่ยว และการดูแลปรับปรุงระบบต่างๆ ในพื้นที่ก็เป็นเรื่องสำคัญต้องแก้ไขปัญหาคำแนะนำจากผู้ที่เกี่ยวข้อง และเผยแพร่ของดีประจำตำบลเพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่ และเรินเราโฮมสเตย์มากขึ้น พร้อมพยายามจัดหางบประมาณจากหน่วยงานทางจังหวัดที่เกี่ยวข้องในการช่วยพัฒนาส่งเสริมการตลาดทางการท่องเที่ยวของเรินเราโฮมสเตย์

ภาพที่ 2 ป้ายทางเข้าธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์

ภาพที่ 3 เจ้าหน้าที่ภาคสนามให้คำบรรยายนักท่องเที่ยว

ภาพที่ 4 อาหารพื้นบ้าน (ขนมจีนน้ำยา)

ภาพที่ 5 การโฆษณาและประชาสัมพันธ์

อภิปรายผล

1 สภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุงพบว่า สภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ถึงแม้จะมีการสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ได้เป็นการทำลายธรรมชาติแต่อย่างใด เพราะได้มีการสร้างสิ่งปลูกสร้างล้อมรอบต้นไม้เอาไว้ ปัจจุบันล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์เน้นทำกิจกรรมทางน้ำ คือ การล่องแก่งที่เป็นกิจกรรมหลัก และได้รับความสนใจจากนักท่องเที่ยวทุกช่วงวัย การทำกิจกรรมทางน้ำกำลังได้รับความนิยมจากคนไทย และชาวต่างชาติอย่างมาก บริเวณใกล้เคียง

ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์มีนายทุนเข้ามาทำธุรกิจทางน้ำ และที่พักมากมายน ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จันทรจิรา สุขบรรจง (2559) พบว่า ควรพัฒนาการบริการทางการท่องเที่ยวโดยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสร้างเครือข่าย การบริการการท่องเที่ยวและให้ประชาชนในพื้นที่เข้ามามีส่วนร่วม อภิปรายได้ว่า สภาพปัจจุบันของสถานที่ท่องเที่ยวล่อง แก่งเรินเราโฮมสเตย์ มีความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ถึงแม้จะมีการสร้างสิ่งก่อสร้างเพิ่มขึ้นแต่ก็ไม่ได้เป็นการทำลาย ธรรมชาติ เพราะได้มีการสร้างสิ่งปลูกสร้างล้อมรอบต้นไม้เอาไว้ ธรรมชาติเป็นสิ่งสำคัญที่ทำให้สถานที่น่าพักผ่อน และดึงดูด ให้นักท่องเที่ยวหลังไหลเข้ามา หากผู้คนช่วยกันรักษา ไม่ทำลายสิ่งที่มีอยู่เดิมเพียงแค่ออกสร้างเพิ่มเติมให้สถานที่ดูสมบูรณ์ พัฒนาให้เป็นที่รู้จักและทำรายได้ให้กับผู้ประกอบการและชุมชน

2 สภาพปัญหาธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า

2.1 สภาพปัญหาการบริหารธุรกิจล่องแก่ง พบว่า ด้านพื้นที่ ล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ในช่วงวันหยุดเทศกาล ปัจจุบันมีผู้คนที่ขอการท่องเที่ยวล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์เข้ามาใช้บริการมากขึ้น ทำให้มีปัญหาเรื่องการจราจรติดขัด ที่จอด รถไม่รองรับต่อนักท่องเที่ยว และที่พักไม่เพียงพอ เจ้าของธุรกิจล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ต้องปรับปรุงแก้ไขปัญหาในหลายๆ ด้าน ทั้งระบบไฟฟ้า การประปา เพื่อรับมือและแก้ปัญหาได้รวดเร็ว ส่วนถนนที่ใช้เดินทางมายังล่องแก่งเรินเราโฮมสเตย์ไม่ซับซ้อน เดินทางได้ง่าย และสะดวกรวดเร็ว ส่วนใหญ่มองภาพรวมว่าหน่วยงานภาครัฐควรจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกให้พร้อมกว่านี้ โดยการร้องเรียนในหลายๆ เรื่องปรึกษาหารือกันในทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ กรรณิกา แสงเปล่ง (2550) พบว่า การค้นหาปัญหา และสาเหตุของปัญหา ในชุมชนให้ได้มีส่วนร่วมชาวบ้านมีส่วนกำหนดนโยบายวัตถุประสงค์ของโครงการวิธีการ แนวทางการปฏิบัติงาน และดำเนินงานตามขั้นตอนจะทำให้ปัญหาต่างๆ สำเร็จตามวัตถุประสงค์ อภิปรายได้ว่า การประสบ ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่งทุกที่ต้องเกิดปัญหา เมื่อเจ้าของกิจการทราบสาเหตุแล้วควรหาวิธีแก้ไข และจัดการกับปัญหา เหล่านี้ให้ผ่านไปได้ด้วยดีควบคู่ไปกับการรักษาธรรมชาติที่มีอยู่ให้คงสวยงามไว้เหมือนเดิม

2.2 สภาพปัญหาธุรกิจการเกิดมูลค่าเพิ่ม พบว่า สภาพปัญหาธุรกิจการเกิดมูลค่าเพิ่มไม่ค่อยมีปัญหา แต่ต้องการ เพิ่มเติมกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการล่องแก่ง เพื่อเป็นทางเลือกให้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ได้มาล่องแก่งแต่สามารถทำกิจกรรมอื่นๆ ได้ตลอดทั้งวัน มีเพียงแค่ประชาชนในพื้นที่เพียงกลุ่มเดียวที่ไม่ต้องการให้เพิ่มเติมกิจกรรมอื่นๆ เพราะมองว่าเป็นการทำลาย ธรรมชาติที่มีอยู่เพิ่มเติม ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย (2563) พบว่า การท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้าง งาน และรายได้ให้กับชุมชนจนเกิดภาวะความเสื่อมโทรมนำมาสู่ปัญหาที่เกิดจากการท่องเที่ยว การพัฒนาการท่องเที่ยวจึง ต้องคำนึงถึงการรักษาสมดุลของการใช้ทรัพยากร และการรักษาให้ยังคงอยู่ต่อไป ความตื่นตัวของภาครัฐทำให้มีการออก นโยบายและโครงการเข้ามาพัฒนา การท่องเที่ยวให้มีความยั่งยืนแน่นอนโยบาย และโครงการเหล่านั้นก็ไม่ได้ประสบความสำเร็จ เสมอไป เนื่องจากโครงการต่างๆ เหล่านั้นมองที่โครงการเป็นตัวตั้ง ไม่ได้มองที่ประชาชน อภิปรายได้ว่า การรับมือกับสภาพ ปัญหาธุรกิจเกิดมูลค่าเพิ่มเป็นตัวเชื่อมสำคัญที่จะทำให้ผู้ประกอบการมีรายได้ที่ดีขึ้น รวมไปถึงพนักงานประชาชนในพื้นที่มี รายได้ และนำผลผลิตภัณฑ์เผยแพร่ให้มีชื่อเสียงเพิ่มขึ้น นักท่องเที่ยวสามารถซื้อเป็นของฝากของที่ระลึก และกลับมาเที่ยวอีก อีก ทั้งการท่องเที่ยวเป็นเครื่องมือในการสร้างงาน และรายได้ให้กับชุมชน

2.3 สภาพปัญหาสภาพอากาศ พบว่า ลักษณะภูมิประเทศพื้นที่เป็นที่ลาดเชิงเขา ไม่มีน้ำท่วมขัง โดยพื้นที่ลาด จากทิศตะวันตกลงไปทิศตะวันออก มีแหล่งน้ำที่สำคัญ คือ อ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส เรินเราโฮมสเตย์สามารถเล่นได้ตลอดทั้งปี เพราะเป็นสายน้ำที่ไหลมาจากอ่างเก็บน้ำจึงมีน้ำสม่ำเสมอและไม่มีน้ำล้น น้ำหลาก น้ำทะเลก็เหมือนลำธารสายอื่น บรรยากาศเย็นสบายตลอดทั้งปี สองฝั่งคลองนั้นยังคงความอุดมสมบูรณ์ของธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็น ดอกไม้บานาพันธุ์และนก ประจำถิ่นนานาชนิด ทำให้นักท่องเที่ยวจะได้ตื่นตื่นกับบรรยากาศ ซึ่งสอดคล้องการศึกษาของ โสภภาพรรณ จันทรคง และ

ทิวพร จันท์แก้ว (2561) พบว่า สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติและเพื่อสนับสนุนให้เกิดการท่องเที่ยวในพื้นที่จังหวัดพัทลุงมากยิ่งขึ้น ผลการศึกษาพบว่า เป็นพื้นที่ที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ และในปัจจุบันได้มีสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่ค้นพบ และถูกพัฒนาเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่มาคายนักท่องเที่ยวให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เพราะการท่องเที่ยวเป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญต่อคนเราที่ปรารถนาเดินทางท่องเที่ยว เนื่องด้วยจังหวัดพัทลุงมีลักษณะภูมิประเทศที่เป็นภูเขาและที่ราบสูง จึงมีแหล่งท่องเที่ยว อภิปรายได้ว่า สภาพอากาศมีเพียง 2 ฤดูกาล คือ ฤดูร้อน และฤดูฝน ส่วนใหญ่ที่ร้อนอบอ้าวจะยาวนานกว่าสภาพอากาศที่ฝนตก ทำให้นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่พากันมาพักผ่อนเพื่อคลายร้อนน้ำไหลมาจากอ่างเก็บน้ำห้วยน้ำใส จึงมีน้ำสม่ำเสมอและไม่มีน้ำล้น น้ำหลาก น้ำทะเล นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะรู้กันดี

2.4 สภาพปัญหาการตลาดธุรกิจท่องเที่ยว พบว่า ชุมชนขาดความพร้อมในการบริหารจัดการ และชะลอการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐ เนื่องจากพื้นที่ในมีภาวะการแข่งขันสูง เพราะปัจจุบันมีคู่แข่งบริเวณใกล้เคียงเพิ่มขึ้นมาก ทำให้ส่วนแบ่งทางการตลาดถูกแบ่งไป ประกอบกับผู้บริโภคหรือนักท่องเที่ยวมีความฉลาดในการเลือกเข้าพักรวมมากขึ้น ทำให้ภาวะการแข่งขันยิ่งรุนแรงมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ชิดชม กันจุฬา (2563) พบว่า การเพิ่มมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า เป็นช่องทางการตลาด มีลูกเล่นที่หลากหลายของผลิตภัณฑ์ เน้นไปเรื่องการเชิญชวนมาท่องเที่ยว ผู้ประกอบการที่ต้องการให้ลูกค้าสนใจต้องหาช่องทางที่ดึงดูดลูกค้า เล่นเกมแจกแถม จัดกิจกรรมเที่ยวชมสถานที่ต่างๆ ชี้แนะให้ผู้ประกอบการหารายได้เข้าร้านมากขึ้น หรือประชาชนในพื้นที่ให้การต้อนรับนักท่องเที่ยวอย่างทั่วถึง และเป็นธรรมให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะกลุ่มนักท่องเที่ยวในวัยทำงาน รับจ้างทั่วไป พนักงานเอกชน และควรพัฒนาปรับปรุงให้มีศูนย์บริการนักท่องเที่ยว อภิปรายได้ว่า ปัจจุบันสภาพปัญหาการตลาดธุรกิจท่องเที่ยวหลายๆ พื้นที่ยังขาดหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องพัฒนาการท่องเที่ยว จึงทำให้ประสบปัญหาทำการตลาด กิจกรรมท่องเที่ยวประเภทท่องเที่ยว ยังขาดความพร้อมในการบริหารจัดการ หากผู้ประกอบการเข้าใจการตลาด และมีวิธีรับมือแก้ปัญหาได้ตรงจุด จะทำให้การท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวล่องแก่ง ได้การเรียนรู้ของชุมชนผ่านการรวมกลุ่ม เผชิญปัญหาประชาชนชาวบ้าน รับการอบรมและแลกเปลี่ยนระหว่างเครือข่าย และจัดบริการให้ตรงกับกลุ่มเป้าหมาย

3. แนวทางการส่งเสริมธุรกิจท่องเที่ยวเรโนวเรอโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า

3.1 แนวทางการส่งเสริมการทำธุรกิจท่องเที่ยวทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม พบว่า การที่ทำธุรกิจท่องเที่ยวทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มได้นั้นผู้ประกอบการ และประชาชนในพื้นที่ทั้งหมดต้องสามัคคีกัน ร่วมมือกัน ควรปรึกษาหารือระดมความคิดเห็นจุดเด่นของพื้นที่ เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปท่องเที่ยวอย่างต่อเนื่อง เพิ่มเติมกิจกรรมให้หลากหลาย มีการขยายธุรกิจที่เกี่ยวข้องทั้งทางตรง และทางอ้อมเพิ่มขึ้น รวมไปถึงการเพิ่มร้านค้า ร้านอาหาร เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพ์ชนก มูลมิตร และคณะ (2561) พบว่า การส่งเสริมท่องเที่ยวช่วยให้เกิดการพัฒนาบริการ และสิ่งอำนวยความสะดวกใหม่ให้กับชุมชน รวมทั้งนำคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าสู่ชุมชน ประโยชน์ที่ได้รับจากการพัฒนาการท่องเที่ยว รวมถึงการมีตัวเลือกจำนวนมากของสินค้า และอาหารที่มีคุณภาพ คุณค่าทางวัฒนธรรมและประเพณีได้รับการทำนุบำรุงขึ้นมาใหม่ การท่องเที่ยวสามารถส่งเสริมการทำนุบำรุง และการส่งต่อประเพณี และวัฒนธรรมดั้งเดิม รวมทั้งช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ และการจัดการอย่างยั่งยืนต่อทรัพยากรทางธรรมชาติการปกป้องมรดกของท้องถิ่น และการฟื้นฟูงานฝีมือ ศิลปะ และวัฒนธรรมดั้งเดิมของท้องถิ่นขึ้นมาใหม่ การท่องเที่ยวไม่ได้มีส่วนช่วยด้านการเงินในการอนุรักษ์มรดกท้องถิ่นเพียงอย่างเดียว แต่ยังสามารถช่วยทางอ้อมด้วย ทำให้เกิดความภูมิใจของชุมชน อภิปรายได้ว่า แนวทางการส่งเสริมการทำธุรกิจท่องเที่ยวทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม เป็นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับแหล่งท่องเที่ยว และผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว รวมทั้งปรับปรุงทัศนียภาพแหล่งท่องเที่ยว

ผลิตภัณฑ์ท่องเที่ยว หรือเพิ่มสิ่งต่างๆ ให้กับนักท่องเที่ยว ซึ่งเป็นแนวทางส่งเสริมในการช่วยประชาสัมพันธ์ ผู้ประกอบการที่ดีคือบุคคลที่ไม่อยู่หนึ่งมีความคิดในการสร้างสรรค์ เพื่อให้เกิดธุรกิจตอบโจทย์ลูกค้าให้มากที่สุด และต้องเป็นผู้มองสังคัมกว้าง รู้จักสังเกต เพราะในธุรกิจทุกชนิดย่อมมีการแข่งขัน เพื่อให้ธุรกิจของตนนั้นเป็นที่รู้จัก และเป็นที่น่าสนใจของลูกค้า ดังนั้นการบริหารจัดการบริการท่องเที่ยว จะต้องสังเกตการเคลื่อนไหวของตลาด พิจารณาคู่แข่งในตลาด และหาวิธีการที่จะโฆษณาและประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวหรือลูกค้ารู้จัก และสนใจในล่องแก่งของตน เพื่อให้ธุรกิจประสบความสำเร็จต่อไป

3.2 แนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่ง พบว่า แนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่ง รวมไปถึงถึงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่นจะช่วยลดความขัดแย้ง ก่อให้เกิดความสามัคคี และความเข้มแข็งในชุมชนที่จะเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนให้เรโนราโฮมสเตย์สามารถพัฒนาการทำธุรกิจล่องแก่ง ได้รับประโยชน์จากการท่องเที่ยว ทำให้ชุมชนในท้องถิ่นเกิดความหวงแหน และต้องการที่จะรักษาทรัพยากรทางธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมให้อยู่สืบไป ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ จุฬารัตน์ ทองเพ็ญ (2554) และบุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา (2548) พบว่า องค์ประกอบของการพัฒนาธุรกิจท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนเป็นการพัฒนาบริการ เพื่ออำนวยความสะดวกและตอบสนองความต้องการให้แก่นักท่องเที่ยวได้รับความพึงพอใจ ผู้ประกอบการวางแผนกลยุทธ์พร้อมกำหนดเป้าหมายทางธุรกิจที่แน่นอน เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในทางบวก และคำนึงถึงความคำนึงถึงการรับผิดชอบต่อการอนุรักษ์ทรัพยากรท่องเที่ยว อภิปรายได้ว่า ธุรกิจล่องแก่งเป็นธุรกิจหนึ่งที่มีการแข่งขันค่อนข้างสูง เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้มาเยือนท้องถิ่นของตน ในยุคที่ข่าวสารไร้พรมแดนการโฆษณาประชาสัมพันธ์เป็นสิ่งจำเป็น การศึกษาข้อมูลแนวทางการแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่ง เพื่อเป็นข้อมูลในการจัดรูปแบบการท่องเที่ยวให้สนองต่อความต้องการของนักท่องเที่ยว และนำมาใช้ในการคำนวณต้นทุน-กำไร ในการจัดธุรกิจท่องเที่ยวได้ รวมไปถึงการพัฒนาการมีส่วนร่วมของชุมชนท้องถิ่น จะช่วยลดความขัดแย้ง ก่อให้เกิดความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชนที่จะเป็นตัวช่วยขับเคลื่อนให้ล่องแก่งสามารถพัฒนาการได้ดีขึ้น

3.3 แนวทางการวางแผนและความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่ง พบว่า การป้องกันปัญหา และอุปสรรคในการดำเนินงาน ควรศึกษาความต้องการของลูกค้ากลุ่มเป้าหมายให้ได้ข้อมูลที่แท้จริง ผู้ประกอบการควรจัดสรรงบประมาณในการประชาสัมพันธ์ โดยคำนึงถึงความเหมาะสมของขนาดธุรกิจ และขอบข่ายการให้บริการ ศึกษาเรียนรู้วิธีการรับมือ ต้องกล้าที่จะลงทุนเพื่อรองรับการทำการตลาดในลักษณะดังกล่าว ซึ่งจะเป็นวิธีเดียวที่ไม่ให้คู่แข่งหนีห่างไปไกล ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ธนะวิทย์ เพียรดี และวนิดา อ่อนละมัย (2564) ที่ได้กล่าวว่า การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเป็นการวางแผนในลักษณะผสมผสาน ระหว่างการพัฒนาทางเศรษฐกิจ และการใช้ประโยชน์ของทรัพยากรธรรมชาติ ในพื้นที่ที่เหมาะสม และสอดคล้องกัน เพื่อประกอบการตัดสินใจ ในการกำหนดลำดับความสำคัญของโครงการพัฒนา ซึ่งเป็นการนำเอาปัจจัยด้านสิ่งแวดล้อมเข้ามาในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ในพื้นที่เฉพาะ โดยมีเป้าหมายเพื่อให้สามารถใช้ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่ให้ได้ประโยชน์สูงสุด และคงสภาพความสมดุลของระบบนิเวศในลุ่มน้ำ ด้วยการกำหนดเป็นแผนแม่บทเพื่อเป็นกรอบของการพัฒนาทั้งในด้านแผนการจัดการสิ่งแวดล้อม แผนการจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และแผนการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม ในปัจจุบัน อภิปรายได้ว่า แนวทางการวางแผนและความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่ง เป็นการมองหาทางเลือก หรือการแก้ไขปัญหาที่ทันต่อยุคสมัย วิเคราะห์การเปลี่ยนแปลง หรือพฤติกรรมของคนในสังคมชุมชน เพื่อสร้างโอกาส และช่องทางในการขายใหม่ๆ รวมทั้งใช้ช่องทางการสื่อสารให้กว้าง และรอบด้านมากขึ้น ถึงแม้จะมีภาวะของการแข่งขันกันสูงแต่ก็เป็นเรื่องปกติของธุรกิจ ผู้ประกอบการควรเปิดใจยอมรับ และต้องศึกษาเรียนรู้วิธีการ และกล้าที่จะลงทุนเพื่อรองรับการทำการตลาด ศึกษาแนวทางการวางแผน และความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่งมากขึ้น เพื่อลดปัญหาด้านผลกระทบ และโอกาสใหม่ๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

3.4 แนวทางการแก้ปัญหาการพัฒนาธุรกิจท้องถิ่น พบว่า การพัฒนาส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยให้หน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาช่วยพัฒนาส่งเสริมสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวโดยชุมชนเอง ผู้ประกอบการในพื้นที่ควรพัฒนาหน้าเว็บไซต์ของตนเองให้ใช้งานง่าย และนำดึงดูดมากขึ้น นำจุดเด่นทางธรรมชาติในพื้นที่ และวัฒนธรรมในท้องถิ่นมาเป็นจุดขายของ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ พิมพะระ วิโรจน์รุ่งสัจย์ (2556) และอัญชลี ศรีเกตุ (2565) พบว่า ชุมชนเป็นองค์ประกอบสำคัญในการดำเนินการวางแผน และตั้งกลยุทธ์ทางการท่องเที่ยว การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนจะนำไปสู่การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในหลายๆ ด้าน อีกทั้งมีผลต่อการเพิ่มความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาเยือน เนื่องจากคนในชุมชนชนมีทัศนคติที่ดีต่อนักท่องเที่ยว และก่อให้เกิดการกระจายผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยวให้แก่ชุมชนได้อย่างทั่วถึง อภิปรายได้ว่า แนวทางการแก้ปัญหาการพัฒนาธุรกิจท้องถิ่น ประชาชนในพื้นที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการแหล่งท่องเที่ยว แต่ยังคงขาดความร่วมมือซึ่งมีปัจจัยมาจากการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังไม่ทั่วถึง ทำให้ขาดโอกาสในการเสนอความคิดเห็น และร่วมวางแผน รวมไปถึงหน่วยงานรัฐไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในการติดตามประเมินผล และแบ่งปันผลประโยชน์ที่เกิดจากการท่องเที่ยว ทำให้ประชาชนเป็นเพียงผู้ที่ปฏิบัติตามกลไกของภาครัฐเท่านั้นในการพัฒนาการท่องเที่ยวที่ต่างกัน

องค์ความรู้ใหม่

การวิจัยเรื่อง ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่น กรณีศึกษา : เรนเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง สามารถสรุปเป็นองค์ความรู้ใหม่ในลักษณะ “5ก” ดังนี้

ภาพที่ 6 องค์ความรู้ใหม่ของแนวทางการส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่น กรณีศึกษา : เรนเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง

จากภาพที่ 6 สามารถอธิบายองค์ความรู้ใหม่ของการวิจัยเรื่อง ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจท้องถิ่น กรณีศึกษา : เรนเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง ในลักษณะ “5ก” ดังนี้

1. “กิจกรรม” ที่หลากหลาย เพื่อส่งเสริมการทำธุรกิจท้องถิ่นให้เกิดมูลค่าเพิ่มโดยวิเคราะห์จุดเด่นของพื้นที่และเพิ่มกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลายสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย
2. “การร่วมมือ” และเครือข่าย เป็นการร่วมมือกันของผู้ประกอบการและประชาชน เน้นการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว เพื่อลดความขัดแย้ง ความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชน
3. “การจัดการ” ธุรกิจหนุนเสริม โดยการขยายธุรกิจที่เกี่ยวข้องเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่นักท่องเที่ยว เช่น ร้านค้า ร้านอาหารและสิ่งอำนวยความสะดวก ภายใต้การประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวจากทุกภาคส่วน
4. “การตลาด” และการวางแผน เพื่อลดความเสี่ยงและเพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินงาน เช่น แผนการตลาดที่ตรงความต้องการของกลุ่มเป้าหมาย และประชาสัมพันธ์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย
5. “การประชาสัมพันธ์” และสื่อออนไลน์ เน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนและมีเพจเว็บไซต์ของท้องถิ่นเรโนเรโนโฮมสเตย์ที่ทันสมัยเพื่อเผยแพร่การท่องเที่ยวและสินค้าดี ๆ ประจำตำบลแก่นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่เพื่อเป็นของฝากหรือของที่ระลึก

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง ล่องแก่ง : แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่ง กรณีศึกษา : เรโนเรโนโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง พบว่า *สภาพปัญหาธุรกิจล่องแก่งเรโนเรโนโฮมสเตย์* มีสภาพปัญหาการบริหารธุรกิจล่องแก่ง เช่น ห้องพักไม่เพียงพอ การจราจรติดขัด และพื้นที่จอดรถไม่เพียงพอสำหรับลูกค้า รวมถึงพัฒนาระบบไฟฟ้าและปรับปรุงปัญหาน้ำประปาที่ไม่เพียงพอในช่วงวันหยุดยาว ในขณะที่มีสภาพปัญหาธุรกิจการเกิดมูลค่าเพิ่ม โดยต้องการเพิ่มกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการล่องแก่งและกิจกรรมอื่นๆ ได้ตลอดวัน สามารถหาซื้อของฝากและของที่ระลึกได้ ส่วนปัญหาสภาพสภาพอากาศในพื้นที่ไม่มีปัญหา เนื่องจากภูมิประเทศเป็นลาดเชิงเขา ไม่มีน้ำท่วมขังและพื้นที่ ไม่มีปัญหาน้ำล้นน้ำหลากหรือน้ำทะเลลึก นอกจากนี้ ปัญหาการตลาดธุรกิจล่องแก่ง จากการบริหารและลงทุนโดยกลุ่มของนักธุรกิจ ส่งผลให้ไม่มีการควบคุมคุณภาพและความสามารถในการรองรับของธุรกิจและกิจกรรมต่างๆ ของสถานประกอบการและกิจกรรมในพื้นที่ ต้องระมัดระวังเรื่องการกระจายรายได้ การตลาดของกิจกรรมท่องเที่ยวล่องแก่งของเรโนเรโนโฮมสเตย์ยังไม่ได้รับการโปรโมทเท่าที่ควรและไม่มีการประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานภาครัฐ รวมถึงชุมชนยังขาดความร่วมมือในการจัดการและการสื่อสารในกิจกรรมท่องเที่ยว จึงจำเป็นอย่างยิ่งในการหา *แนวทางการส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งเรโนเรโนโฮมสเตย์* ได้แก่ การส่งเสริมการทำธุรกิจล่องแก่งทำให้เกิดมูลค่าเพิ่ม โดยการร่วมมือกันของผู้ประกอบการและประชาชน เน้นการรักษาความสะอาดและการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว วิเคราะห์จุดเด่นของพื้นที่และเพิ่มกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย เช่น ตลาดนัด การท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการขยายธุรกิจที่เกี่ยวข้อง เช่น ร้านค้าร้านอาหารและหน่วยงานของรัฐช่วยประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยว ในขณะที่ การแก้ปัญหาในการทำธุรกิจล่องแก่งร่วมกันเพื่อลดความขัดแย้ง ความสามัคคีและความเข้มแข็งในชุมชน และจำเป็นอย่างยิ่งในการวางแผนและความเสี่ยงในการทำธุรกิจล่องแก่งเพื่อป้องกันปัญหาในการดำเนินงานด้านการตลาดที่ตรงความต้องการของลูกค้าและประชาสัมพันธ์ให้ตรงกลุ่มเป้าหมาย นอกจากนี้ การแก้ปัญหาการพัฒนาธุรกิจล่องแก่ง เช่น เน้นการท่องเที่ยวโดยชุมชนและหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาช่วยพัฒนาและส่งเสริมสถานที่ให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวสร้างหน้าเพจเว็บไซต์ของท้องถิ่นเรโนเรโนโฮมสเตย์ ดูแลปรับปรุงให้ทันสมัย รวมถึงเผยแพร่ของดีประจำตำบลเพื่อเป็นการเชิญชวนให้นักท่องเที่ยวเข้ามาในพื้นที่

ข้อเสนอแนะ

1 ข้อเสนอแนะต่อชุมชน

1.1 ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่าย ต้องมีการวางแผนและกำหนดกลยุทธ์ ควบคุมการประจุมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ทราบถึงข้อปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น และมีแนวทางในการแก้ไขได้อย่างถูกต้อง เนื่องจากแหล่งท่องเที่ยวล่องแก่งนั้นมีความเจริญเติบโตไปอย่างรวดเร็ว จึงต้องวางแผนรองรับเหตุการณ์ที่จะเกิดขึ้นในอนาคตด้วย

1.2 ควรทำการประชาสัมพันธ์อย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่องโดยตลอด เพื่อช่วยกระตุ้น และสร้างการรับรู้ให้กับนักท่องเที่ยว นอกจากนี้ต้องมีการจัดเทศกาลฤดูกาลต่างๆ หรือจัดให้มีการลดราคาที่พักแรม และทำข้อมูลทางการท่องเที่ยวโดยทำเป็นแผนปฏิบัติการการท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว

2. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำวิจัยไปใช้

2.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย สามารถนำไปเป็นนโยบายและแนวทางส่งเสริมธุรกิจล่องแก่งให้กับชุมชนได้

2.2 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สามารถนำข้อมูลจากแนวทางส่งเสริมในครั้ง นี้ ไปกำหนดแนวทางในการแก้ปัญหาและช่วยเหลือกลุ่มการท่องเที่ยวในชุมชนได้

3. ข้อเสนอแนะด้านการวิจัยครั้งต่อไป

3.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับการบริหารธุรกิจล่องแก่งเร็นเราโฮมสเตย์ เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาแก้ไขปัญหาล่องแก่ง กรณีศึกษา: เร็นเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เพื่อหาแนวทางการพัฒนาที่ยั่งยืน

3.2 ควรศึกษาปัจจัยอื่นๆ เพิ่มเติม เช่น ความพึงพอใจของชาวบ้านในท้องถิ่นต่อ กรณีศึกษา: เร็นเราโฮมสเตย์ หมู่ที่ 2 ตำบลลานข่อย อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง เพื่อนำความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวมาพัฒนา และปรับปรุงไปในทางที่ดียิ่งขึ้น

3.3 ควรทำการศึกษาความพึงพอใจการให้บริการการท่องเที่ยวในเชิงปริมาณ ควบคู่กับการศึกษาเชิงคุณภาพ เพื่อจะได้ทราบข้อมูลที่ชัดเจนมากขึ้น

เอกสารอ้างอิง

- กรรณิกา แสงเปล่ง. (2550). *การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนตำบล : ศึกษากรณี องค์การบริหารส่วนตำบลแพรกษา อำเภอเมือง จังหวัดสมุทรปราการ*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).
- การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย. (2565). *ททท. เปิดแผนตลาดฯ ปี 66 ตั้งเป้า “พลิกฟื้น” อุตสาหกรรมท่องเที่ยวอย่างสมดุลทุกมิติ เน้นสร้างคุณค่า การเดินทาง สู่ High Value & Sustainable Tourism ดันรายได้รวม 2.38 ล้านล้านบาท*. สืบค้น 6 ธันวาคม 2565. จาก https://api.tat.or.th/upload/live/about_tat/8930/.
- กิตติภักดิ์ ฐิโณทัย. (2563). *แนวทางการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน*. (รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์).
- จันทร์จิรา สุขบรรจง. (2559). *การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของหนานมดแดง อำเภอป่าพะยอม จังหวัดพัทลุง*. (ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยกรุงเทพ).
- จุฬารณณ์ ทองเพ็ญ. (2554). *ความคิดเห็นของนักท่องเที่ยวที่มีต่อการจัดการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ของวัดโสธรวรารามวิหาร จังหวัดฉะเชิงเทรา*. (รัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยบูรพา).

- ชิดชม กันจุฬา. (2563). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจท่องเที่ยวเมืองรองของนักท่องเที่ยวชาวไทยกรณีศึกษาจังหวัดอ่างทอง. *วารสารเพื่อการพัฒนาการท่องเที่ยวสู่ความยั่งยืน*, 2(2), 64-80.
- ชุมพูนุช โมราชาติ. (2558). *การจัดการความร่วมมือด้านการท่องเที่ยวโดยชุมชนเกาะลันตา จังหวัดกระบี่*. (บริหารธุรกิจมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์).
- ชนะวิทย์ เพียรดี และ วนิดา อ่อนละมัย. (2564). แนวทางการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนไปสู่แหล่งท่องเที่ยวสีเขียวอย่างมีความรับผิดชอบต่อ :กรณีศึกษาบ้านเกาะเคี่ยม ตำบลกันตังใต้ อำเภอกันตัง จังหวัดตรัง. *วารสารรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา*, 4(1), 24-38.
- บุญเลิศ จิตตั้งวัฒนา. (2548). *การพัฒนาการท่องเที่ยวแบบยั่งยืน*. กรุงเทพฯ: บริษัทเพรส แอนด์ ดีไซน์ จำกัด.
- พจนา สวนศรี, กฤตดา อีราทิตยกุล, จูติ จูติจำเริญพร และ อนุชา เล็กสกุลติก. (2557). *ศึกษาศักยภาพและแนวทางการพัฒนาตลาดการท่องเที่ยวโดยชุมชนในประเทศไทยและกลุ่มประเทศอาเซียน* (รายงานวิจัย). กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมวิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม.
- พรหมภัสสร ชุณหบุญญทิพย์. (2560). การท่องเที่ยวชุมชนกับการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมพื้นที่ชุ่มน้ำหนองไผ่หวาน บ้านดอนแดง อำเภอศรีสงคราม จังหวัดนครพนม. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ*, 13(2), 47-62.
- พิมพ์ชนก มูลมิตร, นิพล เชื้อเมืองพาน, วงศ์ระวิทย์ น้อมนำทรัพย์, ถิรนนท์ ประทุม, นิลกุล คงเปรม และ อาริรัตน์ พิภเย็น. (2561). การพัฒนาจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มและเกิดการท่องเที่ยวแบบเที่ยวซ้ำ ในจังหวัดนครปฐมและพื้นที่เชื่อมโยงจังหวัดนครปฐมและพื้นที่เชื่อมโยง. *วารสารวิจัยแลพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย*, 13(46), 78-89.
- พิมพ์ระ วีโรจน์รุ่งสัจย์. (2556). *การท่องเที่ยวชุมชน*. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- โสภภาพรรณ จันทร์คง. (2561). สถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติในจังหวัดพัทลุง. ใน *การประชุมวิชาการด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ระดับชาติ ครั้งที่ 1* (หน้า 349-356). สงขลา: มหาวิทยาลัยราชภัฏสงขลา.
- หิรัญญา กลางนุรักษ์. (2552). แนวทางพัฒนากิจกรรมท่องเที่ยวเชิงผจญภัยหาดแฉะ อำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี. *วารสารมหาวิทยาลัยคริสเตียน*, 15(3), 269-275.
- อัญชลี ศรีเกตุ. (2565). การจัดการท่องเที่ยวโดยชุมชนสู่วิถีที่ยั่งยืน. *วารสารวิจัยมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น มนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 8(2), 270-279.